

## CAPÍTOL V "EL BLUES"

### Primera part "Blues Rural"

Si en les arrels hi teníem els "Works songs" els "negro spirituals", etc, el Blues és sens dubte el tronc de l'arbre que ha de sostenir tota l'amalagma que ha de venir després: el jazz. Com diu Memphis Slim "Sense el blues no hi podria haver jazz". Es com volguer pintar i no tenir colors, és com volguer viure i no tenir sang a les venes. El blues és tant important dins l'estructura musical del nostre segle que quasi resulta impossible de descriure.

Però com diu Ellington amb el seu "Black, brown and beige"

"El blues no és res / però és un dia fret i gris / o tota una llarga nit / És així / És quelcom que et deixa en soledat / No és res que es pugui dir que és meu... / És quelcom que t'obliga a aixecar-se i moure-t / No s'assembla a res que jo conegui..."

I els exemples poètics esdevindrien importants, plens de profunditat. El negre es val de blues per dir tot el que porta a dins d'angoixa, d'una conformitat fatalista, però paradoxalment inconformista. Les penes de diners, de dissort, d'amors frustrats, de nostalgia racial, tot hi cap dins el blues:

"M'en haig d'anar més avall on hi trobaré millor acolliment, / Crec que al final m'en aniré, aquí no tinc bona acollida..."

I el regust picant:

"Ha perdut el motor senyoreta / deixi que miri sota el capó... / sí, tinc el pressentiment que puc fer molt pel seu motor..."

Dins l'estructura musical, el blues no té secret, és una troballa esdevinguda de tot un passat del que ja n'hem donat esment en els capítols precedents. És gairebé impossible donar un moment bàsic on la naixença del blues pugui encabir-s'hi.

Altrament, sens dubte els pioners vingueren del sur, de terres endins, de les voreres atlàntiques. Cridaven les seves penes amb una guitarra sota el braç, a canvi d'un troç de pa sec. I, tot sota dotze compassos musicals únics, insolits, que repetint-se invariablement en el seu edifici armònic, són infinitament variables en la seva estructura melòdica.

L'inflexió vocal plena de semitons entre nota i nota, com esdevé en el cant flamenc, o en cants àrabs, el blues es veu obligat aquí a respectar dins el quart compàs i el vuitè, les notes sètimes bemoll, que fan passar la melodia dins una harmonia de característiques i bellesa úniques. Es divideixen en tres estrofes poètiques de quatre compassos cada una, en les que el vers es repeteix dues vegades per regle general, acabant en variació a la darrera estrofa.

I com un perquè és sempre important, seria quasi inexcusable no entrar dins aquest terreny. Molts especialistes diuen de nou —sempre intentant destruir tota simpatia i reconeixement vers un aspecte altament racial— que el blues fou el contacte dels negres amb la civilització occidental, i d'altres encara diuen que el blues el portaren els irlandesos i fou assimilat pels esclaus, etc...!

Però, és igual tot això, el resultat és que mai he sentit un sol cantant de blues blanc. Els exemples que ens queden, joiosament encara ens queden! com per exemple els enregistraments més antics de Big Bill Broonzy, i d'altres de la seva època, demostren que només ells, els negres que han viscut les vicissituds imposades, han assimilat el blues, i l'han portat al més alt indret de la creació.

L'importància del blues en el terreny musical és avui reconeguda per a tots els medis mundials, però com fins ara hem vingut dient, tota la gran família del jazz depen de l'interpretació, i és com una pintura d'un artista que aconseguit una obra mestra, i que no es pot repetir mai més. Per a fer blues només cal tenir aquest petit diable a dins que es diu: sentit del jazz, portar-ho a dins, més ben dit, néixer amb el blues a dins. Després una vegada conegudes les estructures armòniques, un intèrpret autòcton, pot passar-se hores i hores tocant i cantant sense parar, i a més a més, no repetint mai un tema de dotze compassos complerts, de la mateixa manera.

Quasi sembla impossible d'admetre que si a cada dotze compassos, cal tornar a començar, es pugui estar hores tocant sense repetir una sola vegada la mateixa fraseologia, però és cert. Tot depen de la creativitat de cada intèrpret.

Per què el blues doncs? Doncs perquè el blues neix com totes les coses importants que hi han en el Món, com va néixer l'escola flamenca de pintura o els impressionistes, que s'apartaren de tot el que hi havia en aquell moment en pintura. El blues neix quan els ingredients estan a punt per poder néixer, com un infant. La dissort d'una raça abandonada al carrer, a que es morí de fam sense cap protecció, agreujat per un final de guerra civil i misèria, dins una civilització estranya per una raça diferent, fan néixer el blues. Fou vàlvua de sortida, fou com poder dir el que no es pot dir, fou un cant de protesta silenciós, humà, lògic, i com a tal, d'una creativitat insòlita.

Després el blues ha d'arribar a les grans ciutats com Nova Orleans o Memphis, i amb la "civilització" trobarà altres maneres de dir les coses, hi adoptarà nous medis tècnics i en farà el puntal de la força de tota una raça, del que en parlarem en el pròxim capítol.

Jordi Vall-Escriu